

Een 'Ommetje' langs de molen

Het is een druilerige morgen als ik op weg ga naar het kantoor van Landschapsbeheer Groningen aan de Roderwolderdijk. Ik ontmoet er een 'oude' bekende, Riek Guikema. Riek is projectmedewerker bij Landschapsbeheer Groningen en bij het Routebureau Groningen, hét startpunt voor routegebonden recreatie in Groningen.

Routebureau Groningen en Landschapsbeheer Groningen

Het routebureau werkt samen met een groep van zo'n vijftig vrijwilligers die jaarlijks ongeveer de helft van de zeventienhonderd verschillende routes controleren die onze provincie kent op het gebied van wandelen, fietsen en tegenwoordig ook varen.

Routes worden vaak als project gerealiseerd of aangelegd en zijn doorgaans gefinancierd met publieke gelden. Dit schept natuurlijk verplichtingen. Riek is verheugd dat het is gelukt heel veel routes onder te brengen bij het Routebureau Groningen. Het Routebureau zorgt ervoor dat de routes worden nagelopen, overziet dat eigenaren van een route, waar nodig, herstelwerkzaamheden uitvoeren, en zorgt ervoor dat via de website wandelen.groningen.nl de route kan worden uitgezocht en genereert hier aandacht voor door wekelijks een route van de week te presenteren.

Ommetjes

Onderdeel van de routes zijn ongeveer 70 boerenlandpaden, unieke stukjes wandeling over het land van agrariërs. Een groot deel van deze boerenlandpaden bevinden zich in de Ommetjes, daarvan zijn er een

dertigtal in onze provincie. Ommetjes zijn korte wandelingen op het platteland voor bewoners en recreanten die voeren langs markante plekken in het dorp zoals bijvoorbeeld de ossegangen en kerkpaden. Landschapsbeheer Groningen heeft zelf geen grond of terrein in eigendom en kan daarom geen aanspraak maken op bepaalde routes. Het initiatief voor het aanleggen van een Ommetje ligt dan ook altijd bij een Stichting Dorpsbelangen of andere samenwerking in een dorp. In samenspraak met Landschapsbeheer Groningen wordt het Ommetje uitgewerkt. Tijdens een gezamenlijke proefloop wordt gekeken of de juiste route is gekozen of dat hier en daar nog een alternatieve optie is of een extra onverhard pad, mits de grondeigenaar hier toestemming voor geeft. Vervolgens wordt het Ommetje aangelegd en voorzien van de bordjes met het karakteristieke voetjeslogo.

Recreatie rondom de molen

De molens zijn duidelijke bakens in het landschap, die het silhouet van de dorpen in het Groninger land nadrukkelijk bepalen. Eerder schreef ik in dit tijdschrift al over misschien wel de bekendste molenaar van Groningen, Ida Wierenga, en haar droom voor de molen Goliath onder de rook van de Eemshaven. Maar ook over de Molenwethouder van Zuidhorn en over Ranomi Kromowidjojo, de beschermvrouwe van de Wetsinger Molen. Over de activiteiten van de Stormvogel in Loppersum, Hollands Welvaart in Mensingeweer en over de vrijwilligers van De Lelie in Eenrum. Voor al deze verhalen geldt dat de molenaars en de vele vrijwilligers die aan de molens verbonden zijn er

alles aan doen om de bezoekers naar de molens te trekken en het verhaal van dit bijzondere stukje cultureel erfgoed voor het voetlicht te brengen. Kan het aanleggen van een 'Ommetje' hier nog een extra bijdrage aan leveren? Gebleken is van wel.

Een cultuurhistorische meerwaarde en een economische impuls

De beleving van het landschap verschilt wezenlijk, aldus Riek Guikema, wanneer de route voert over onverhard pad of direct langs de akkerranden. Het perspectief wordt net zo anders wanneer men met een fluisterboot het landschap over het water doorkruist. De belangrijkste meerwaarde ligt er in dat bij het realiseren van het Ommetje samengewerkt wordt met andere ondernemers in het dorp. Een Ommetje is gemiddeld ongeveer 5 kilometer lang. Binnen deze straal is het zaak om samen te werken met de plaatselijke galerie, de fruitteler of akkerbouwer, de kerk en het aanwezige Rustpunt of de horeca-ondernemer. De route moet op elk gewenst moment kunnen worden gelopen, maar door op gezette tijden, bijvoor-

beeld één keer per maand of gedurende de zomermaanden, gezamenlijk open huis te houden en de route aan te vullen met een wandelgids of wandelcoach kan een meerwaarde aan het Ommetje worden toegevoegd. Wandelaars kunnen zich vooraf voor de activiteit inschrijven en krijgen uitleg over het landschap of een wandeltraining die op het lijf geschreven is. De samenwerkende ondernemers kunnen elk een eigen aanbieding voor deze dag formuleren en zetten met elkaar het gebied rondom de molen op de kaart, waarmee de wandelaar een bijzondere beleving ervaart. Voordeel van deze samenwerking is dat de werkzaamheden over meerdere schouders en ondernemers verdeeld kunnen worden waardoor het, met name voor de vrijwilligers die de extra inzet moeten leveren, langer aantrekkelijk blijft om dergelijke open dagen te houden. Immers, niet alle hens hoeven bij elke gelegenheid allemaal aan dek te verschijnen... Vanzelfsprekend wordt ook de opbrengst van een dergelijke activiteit over meerdere ondernemers verdeeld en is er naast een cultuurhistorische meerwaarde ook een economische impuls waarneembaar. Riek spreekt uit eigen ervaring wanneer ze vertelt dat

tijdens de opening van het Ommetje bij Scheemda, die gehouden werd bij galerie 't Waar, al beduidend meer wandelaars genoteerd werden dan voorheen vanwege de artikelen die voorafgaand aan de opening in de krant gepubliceerd waren.

Een knooppuntennetwerk

Om de verschillende Ommetjes en routes nog zichtbaarder te maken zet het Routebureau zich in voor een provinciedekkend wandelnetwerk waarin zoveel mogelijk bestaande routes aan elkaar geknoopt worden. Dit wandelknooppuntennetwerk werkt op dezelfde manier als het fietsknooppuntennetwerk en maakt dat de wandelaar zelf de route kiest en Ommetjes in combinatie met andere bestaande routes tot de gewenste lengte aan elkaar knoopt.

Het valt op dat ondanks alle digitale middelen die ons tegenwoordig ter beschikking staan de wandelaar nog altijd graag een kaartje of folder in de hand meeneemt. De provinciekaart die Riek Guikema laat zien waarop de verschillende routes en ommetjes staan ingetekend is absoluut indrukwekkend. Er is al zoveel..... Het is dan ook vooral de kunst om de routes, ondernemers en verhalen die er al zijn met elkaar te verbinden en in gezamenlijkheid aan de wandelaar aan te bieden om zo het gebied rondom de molen zichtbaar te maken.

In elk nadeel schuilt een voordeel

Natuurlijk zijn er ook nadelen aan het inrichten van een Ommetje verbonden. Zoals eerder al gezegd is

Landschapsbeheer geen eigenaar van grond of terrein en komt het initiatief voor het aanleggen van een Ommetje altijd bij derden vandaan. Ook het onderhoud van het pad ligt bij de eigenaar van het initiatief. Wanneer een initiatief niet langer actief is of niet meer bestaat zorgt dit ervoor dat routes of ommetjes ook weer van de kaart verdwijnen. Dit hoeft niet persé negatief te zijn. In het verdwijnen van routes liggen immers ook weer mogelijkheden voor het maken van nieuwe knopen in het netwerk en bieden nieuwe initiatieven ruimte de wensen naar eigen inzicht te realiseren. In ieder nadeel schuilt een voordeel, zei Johan Cruijff lang geleden al.

De voetjes versus de molen....

Aan het eind van ons gesprek laat Riek nog een bordje zien waarmee de twee Ommetjes bewegwijzerd worden, die door de MSMOG geïnitieerd zijn. Speciaal voor deze twee nieuwe Ommetjes (Nieuw-Scheemda en Overschild) is het bordje met de geel/blauwe molen ontwikkeld.

Zou het niet prachtig zijn als we in de toekomst in het knooppuntnetwerk nog veel meer van deze molenbordjes zouden tegenkomen met bijbehorende Ommetjes die aan het netwerk worden gelinkt? Samen staan we sterk en als het aan Riek Guikema en haar collega's ligt zetten we er ook samen de schouders onder!

Het zal u niet verbazen dat tijdens ons gesprek de zon is doorgebroken....

Molenstichting Midden- en Oost-Groningen

Officiële opening Ommetje Windlust te Overschild

Op 10 mei 2019 verrichte Adriaan Hoogendoorn, burgemeester van de gemeente Midden-Groningen, de officiële opening van het Ommetje Windlust te Overschild in dorpshuis De Pompel in Overschild. Uniek aan molen de Windlust is het toekomstig herstel en koppeling van het Motorhuisje aan de molen zodat bij windstil weer ook gedraaid kan worden door de aanwezigheid van een Bronsmotor. De financiering hiervoor is rond en de plannen worden verder uitgewerkt. In één van de eerstvolgende Zelfzwichters komen we hier zeker op terug.

In mei 2018 werd het eerste Ommetje, namelijk Ommetje Westerse Molen in Nieuw-Scheemda, geopend.

Van de Ommetjes worden folders uitgegeven en vindt publicatie op de websites en internet plaats. Zie voor uitgebreide informatie het hoofdartikel van dit nummer.